

Erin Brockovich revisited

KRIS DOUMA

Kris Douma is voorzitter van de NBA

PGE, de beursgenoteerde Pacific Gas & Electricity Company in Californië, is geen bekende naam in Nederland. Maar meestal gaat er een belletje rinkelen als in dat verband ook de naam Erin Brockovich wordt genoemd. In de naar haar genoemde film speelt Julia Roberts de rol van *whistleblower* die in 1993 PG&E aanklaagde wegens ‘*widespread unexplained illness*’ in de stad Hinkley, als gevolg van vervuiling van het drinkwater met Chroom-VI. De zaak leidde in 1996 tot een settlement van \$333 miljoen. In 2018 kwam de onderneming opnieuw uitgebreid in het nieuws, nadat onderzoek door de Californische overheid PG&E aanwees als primair schuldig voor twee afzonderlijke ‘*devastating wildfires*’ in Californië. Die branden haalden ook de Nederlandse media, mede vanwege het in vlammen opgaan van het dorpje Paradise (sic). Begin 2019 vroeg PG&E ‘*Chapter 11 bankruptcy*’ aan.

Ik gebruik de casus PG&E om aandacht te vestigen op een tot op heden onderbelicht aspect van de invoering van de Europese Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Duurzaamheid, ESG, risicobeheersing en financiële resultaten en verslaglegging hangen in hoge mate samen. Meer begrip van duurzaamheidsvraagstukken die voor een organisatie spelen, geeft ook meer inzicht in de mogelijkheid om (op langere termijn) financiële waarde te creëren.

De CSRD schrijft voor dat grote ondernemingen verplicht worden in hun bestuursverslag te rapporteren over hun impact op milieuaspecten en HR- en sociale aspecten. Ook zullen grote ondernemingen moeten rapporteren of er duurzaamheidsaspecten zijn die een significante impact kunnen hebben op de waarde van de onderneming. De CSRD verplicht ondernemingen om de European Sustainability Reporting Standards (ESRS) als verslaggevingsstelsel te gebruiken. Bij de rapportage in het bestuursverslag zal aanvankelijk assurance moeten worden verstrekt met een beperkte mate van zekerheid (*limited assurance*), maar de EU wil enkele jaren later al het pad opslaan richting redelijke mate van zekerheid (*reasonable assurance*). Deze kan volgens de EU-directive worden verstrekt door een accountant of door een onafhankelijk *assurance service provider*. In Nederland wordt hopelijk gekozen voor assurance door een accountant. Ik zeg ‘hopelijk’ omdat het voorbeeld van PG&E duidelijk maakt hoe CSRD-onderwerpen vaak ook financieel materieel kunnen zijn en zelfs van invloed op de continuïteit van de onderneming. Als aandeelhouder namens grote institutionele beleggers zag ik daarvan talloze voorbeelden, van de explosie op het BP-boorplatform in de Golf van Mexico, het Dieseltgate-schandaal bij Volkswagen tot recent de opeenstapeling van miljardenverliezen als gevolg van corruptie in Mozambique en governance-kwesties inzake

Greensill Bank en Archegos bij Credit Suisse. De totstandkoming van de CSRD en vervolgens van de ESRS zijn belangrijke stappen op weg naar een meer duurzame economie. Daar hoort inderdaad assurance door een deskundige, gekwalificeerde accountant bij. Het is daarom ook goed dat ‘duurzaamheid’ in 2023 een verplicht PE-item is. Maar het gaat niet alleen om assurance op data inzake duurzaamheid. Het gaat evenzeer om de vraag of de onderneming voldoende inzichtelijk maakt in hoeverre die ESG/duurzaamheidsissues onderdeel zijn van het noodzakelijke risicomanagement. Zoals Hans Wijers, voormalig ceo van AkzoNobel ooit zei: “*An unidentified risk is a threat, an identified risk is a management issue.*” Die taak ligt in eerste instantie bij het management van de onderneming. Maar de accountant zal uiteindelijk ook moeten beoordelen of en in hoeverre materiële ESG/duurzaamheidsrisico’s voldoende zijn onderkend en beheerst. De komende jaren zal de kennis van ESG en duurzaamheid bij accountants dus omhoog moeten, zullen gespecialiseerde ESG/duurzaamheidsdeskundigen onderdeel van controleteams worden, maar zal er vooral ook aandacht en kennis nodig zijn om de relatie tussen ESG/duurzaamheid en materiële financiële risico’s en continuïteit te doorgronden. Geen makkelijke, maar wel een uiterst maatschappelijk relevante taak. Nederland rekent nog steeds op zijn accountants. ←